

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา
ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
The Priority Needs in Academic Management Development of Vocational
Education Institutions Based on the Concept of Innovative
Workforce in Eastern Economic Corridor Area

อภิรดี จรรย์รังษิโรจน์¹, พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์¹ และ สุกัญญา แชมช้อย¹
Apiradee Jariyarangsiroge¹, Pruet Siribanpitak¹ and Sukanya Chaemchoy¹

¹หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Doctor of Philosophy Program, Chulalongkorn University

Received: October 11, 2019

Revised: March 18, 2020

Accepted: April 27, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยกลุ่มตัวอย่างได้แก่สถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก จำนวน 25 สถานศึกษา โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ (1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา (2) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ (3) รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และ (4) หัวหน้าแผนกวิชา รวมจำนวน 104 คน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการส่งและรับแบบสอบถามทางไปรษณีย์และด้วยตนเอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI modified) ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การพัฒนาหลักสูตร รองลงมาคือการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า (1) คุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรมที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนสูงสุด คือ ความสามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและไม่กลัวปัญหาที่ซับซ้อน และอันดับรองลงมาคือ ความสามารถวิเคราะห์ตนเองได้ว่าไม่รู้อะไร ใฝ่รู้ และแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ตลอดชีวิต (2) คุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรมที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดในการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง คือ กล้ารับความเสี่ยงจากการดำเนินการที่ได้พิจารณาอย่างรอบคอบและอันดับรองลงมาคือ สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและไม่กลัวปัญหาที่ซับซ้อน

คำสำคัญ: การบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา, แรงงานที่มีนวัตกรรม, อุตสาหกรรมเป้าหมายในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

Abstract

The purpose of this descriptive research was to study the priority needs in academic management development of vocational education institutions based on the concept of innovative workforce in eastern economic corridor area. The sample groups used in this research were 25 state and private vocational education institutions in Eastern Economic Corridor area which were sampled by stratified random sampling. A total of 104 subjects including (1) college director (2) deputy director of academics (3) deputy director of student affairs development and (4) a head of department. Data collection by sending and collecting the questionnaire via postal mail and by the researcher. The research instrument used in this study was a 5-level rating scaled questionnaire. The data were analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation and PNI^{modified}. The findings indicated that in overall the priority needs in academic management development of vocational education institutions based on the concept of innovative workforce in eastern economic corridor area, the highest priority needs index was Curriculum Development and the second was Instructional Management. While considering in each aspect indicated that (1) the highest priority needs index of characteristic of innovative workforce in curriculum development and instructional management was “Be able to solve complicated problem” and the second priority needs index was “Be a life-long learner” (2) the highest priority needs index of characteristic of innovative workforce in authentic assessment is “Be willing to take calculated risk” and followed by “Be able to solve complicated problem”

Keywords: Academic Management of Vocational Education Institution, Innovative Workforce, Targeted Industries in Eastern Economic Corridor Area

บทนำ

ในปัจจุบันเรากำลังอยู่ในโลกที่เทคโนโลยีสามารถทำอะไรได้หลายอย่างเกือบจะแทนที่มนุษย์ เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นต่างมีศักยภาพในการเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินชีวิตและการทำงานได้อย่างแท้จริง มนุษย์เราไม่เพียงแครับรู้ถึงสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นเพราะเราคือผู้ที่สร้างสรรค์เทคโนโลยีเหล่านี้ขึ้นมา เราไม่ได้เป็นผู้ผลิตและใช้งานเทคโนโลยีเพียงเท่านั้น แต่เราจะต้องเตรียมความพร้อมสำหรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นอีกด้วย นั่นคือการสร้างคนให้มีคุณลักษณะที่มีความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ และเป็นนวัตกรรม ตามโมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาลปัจจุบัน “ประเทศไทย 4.0” ที่ได้มุ่งมั่นในการพัฒนา “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” “การผลิตสินค้าเชิงนวัตกรรม” และ “การขับเคลื่อนประเทศด้วยเทคโนโลยี ความคิด

สร้างสรรค์ และนวัตกรรม” สรุขพงศ์ สิกขาบัณฑิต (2561) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านวัตกรรมมีความสำคัญและจำเป็นกับการพัฒนาของประเทศไทยในปัจจุบันอย่างแท้จริง ดังนั้นจึงนำมาสู่ประเด็นที่สำคัญของการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศไทยให้เป็นแรงงานที่มีนวัตกรรม ที่มีคุณลักษณะที่สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มผลิตภาพ และมีคุณลักษณะต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมและรองรับการเป็นประเทศไทย 4.0 เช่น ความใฝ่รู้ ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการแก้ไขปัญหา ความอดทน มุ่งมั่น เป็นต้น

ระบบการศึกษามีบทบาทสำคัญในการผลิตทรัพยากรบุคคลในระดับแรงงานที่มีคุณภาพเพื่อตอบสนองกับความเปลี่ยนแปลง และการสร้างสรรค์นวัตกรรม

โดยสถานศึกษาที่เป็นแหล่งผลิตและพัฒนากำลังคนในการเข้าสู่ตลาดแรงงานเป็นส่วนใหญ่ทั้งในระดับแรงงานฝีมือ และแรงงานกึ่งฝีมือ ด้วยรูปแบบ การเรียนการสอนที่เน้นการฝึกภาคปฏิบัติควบคู่กับภาคทฤษฎี เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานและเป็นแรงงานที่มีคุณภาพได้ นั่นคือระบบการศึกษาของอาชีวศึกษา (เรวัตินามทองดี, 2558) ในปัจจุบันการขยายอุตสาหกรรมของประเทศไทย มีความต้องการแรงงานสายอาชีพเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต กระบวนการเรียนการสอนในการบริหารวิชาการอาชีวศึกษา จึงเป็นสิ่งที่นักการศึกษาและนักพัฒนาการศึกษาควรให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งอาชีวศึกษานั้นเรียกได้ว่าเป็นพื้นที่สำหรับการผลิตและประดิษฐ์ (Maker Space) ผู้เรียนมีโอกาสดำรงมือปฏิบัติจริงด้วยการเรียนรู้แบบลงมือทำ (Hands on) โดยนำจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์มาผสมผสานในกระบวนการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพว่าแรงบันดาลใจสามารถนำไปสู่การสร้างสรรค่นวัตกรรมที่จับต้องได้จริง รวมทั้งช่วยสร้างค่านิยมในการกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน

จากนโยบายและแผนงานการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ปี พ.ศ. 2560 – 2564 นำมาสู่ความสำคัญของยุทธศาสตร์พัฒนากำลังคนสนับสนุนเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ปี พ.ศ. 2560 – 2564 เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ดังที่ คณิศ แสงสุพรรณ (2561) กล่าวว่าหัวใจสำคัญที่แท้จริงของ EEC คือทรัพยากรมนุษย์ เพราะถึงแม้จะมีเงินทุนมหาศาลหลังไหลมายังภาคตะวันออกของไทย แต่ถ้าไม่มีบุคลากรที่มีคุณภาพ แรงงานที่มีฝีมือ เพื่อตอบโจทยทางธุรกิจการพัฒนา EEC เพื่อพลิกฟื้นประเทศก็ไม่อาจบรรลุเป้าหมายเป็นได้ ดังนั้นกุญแจสำคัญที่จะสร้างบุคลากรคุณภาพขึ้นมาได้ ก็คือ “การศึกษา” ที่ถูกทาง การบริหารวิชาการในอาชีวศึกษาถือได้ว่าเป็นการพัฒนาการดำเนินการเพื่อทำให้กระบวนการผลิตกำลังคนผ่านระบบอาชีวศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ต้องเป็นการพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งคุณภาพการเรียนการสอนอาชีวศึกษาขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญหลายประการ ได้แก่ หลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน วิธีการสอน เครื่องมือเครื่องจักร สื่อการศึกษา และการวัดและการประเมินผล เป็นต้น จึงเป็นที่น่าสนใจ

ว่าในปัจจุบันองค์ประกอบของงาน การบริหารวิชาการในวงการอาชีวศึกษานั้น ได้มีการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านนวัตกรรมให้กับผู้เรียนมากขึ้นเพียงใด และมีความต้องการจำเป็นมากน้อยเพียงใดในการบริหารวิชาการเพื่อให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาในสถานศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) อันได้แก่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา มีคุณลักษณะของแรงงานที่มีนวัตกรรม

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก นี้ จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก สามารถบริหารวิชาการให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษามีคุณลักษณะของแรงงานที่มีนวัตกรรมให้ดียิ่งขึ้น และสามารถตอบสนองและเสริมสร้างการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามนโยบายและแผนงานการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารวิชาการของอาชีวศึกษา การบริหารวิชาการในอาชีวศึกษาถือได้ว่าเป็นการพัฒนากระบวนการผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เป็นการพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ หลักสูตร ครู-อาจารย์ ผู้เรียน วิธีการสอน เครื่องมือเครื่องจักร สื่อการศึกษา และการวัดและการประเมินผล เป็นต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารวิชาการของอาชีวศึกษาจากนักการศึกษาเหล่านี้ ปาณเดชา ทองเลิศ (2561), ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552, กฤษมันต์ วัฒนธรรค์ (2556), จอมพงศ์ มงคลวนิช (2561), Williamson

B. & Payton S. (2009), มงคลชัย สมอุดร (2560) สรุปได้ว่าการบริหารวิชาการ หมายถึง การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งแต่ละองค์ประกอบของการบริหารวิชาการมีดังนี้ 1. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การออกแบบหลักสูตร โดยมีการกำหนดลักษณะจำเพาะของผู้เรียน ตามความต้องการของสถานประกอบการและผู้เรียน 2. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การออกแบบระบบบริหารจัดการการเรียนการสอน ร่วมกับสถานประกอบการและผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และ 3. การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง หมายถึง การวัดผลประเมินผลและการประกันคุณภาพของผู้เรียน ร่วมกับสถานประกอบการและผู้เรียน ในการนำคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไปใช้ในสภาพจริง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแรงงานที่มีนวัตกรรมจากนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาแรงงานของกระทรวงแรงงาน ได้กำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) โดยในช่วงที่ 2 ได้กำหนดให้เป็นช่วงของ Innovative Workforce (พ.ศ. 2565 – 2569) เป็นยุคซึ่งทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยเป็นประชาชนของโลกให้แรงงานสามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการเพิ่มผลิตภาพได้เพื่อรองรับต่อ Thailand 4.0 อย่างเต็มรูปแบบ ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแรงงานที่มีนวัตกรรมจากนักการศึกษาและพบว่า นักการศึกษาต่าง ๆ ใช้คำว่าคุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรมเช่น Characteristics of Innovative Workforce หรือ Characteristics of Innovators และ Traits of Innovators หรือ Traits of Innovative Workers ซึ่งคุณลักษณะคือบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม ภาพลักษณ์แห่งตน แรงจูงใจ อุปนิสัย หรือบุคลิกลักษณะนิสัยประจำตัวของบุคคล เป็นสิ่งที่อธิบายถึงแต่ละบุคคลได้

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรมที่มาจากคำว่า Characteristics และ Traits จากนักการศึกษาเหล่านี้ได้แก่ Elizabeth Chell & Rosemary Athayde (2009), Tomas Charmorro Premuzic (2013), Charles Mburugu (2015), Patterson F., Kerrin M. & Gatto Roissand G. (2017), Wolfe I. (2008), Lindegaard S. (2009), Bagley R. O.

(2014), Nicolette Chinomona (2014), Nick Santillo (2017) Thedieck B., Lippitz V. & Pfeifer D. (2018) และสังเคราะห์มาเป็นคุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรมประกอบด้วย 9 คุณลักษณะดังนี้ 1) กล้ารับความเสี่ยงจากการดำเนินการที่ได้พิจารณาอย่างรอบคอบ (Be willing to take calculated risk) 2) เชื่อมมั่นในตนเอง และแสดงออกถึงศักยภาพของตัวเอง (Be confident and express themselves at their highest potential) 3) สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง และไม่กลัวปัญหาที่ซับซ้อน (Be able to solve complicated problem) 4) มีแรงกระตุ้นในการทำงานจากภายใน และสามารถจูงใจหรือชักนำผู้อื่นให้เกิดการทำงานร่วมกันได้ (Be self-motivated and able to convince others to work collaboratively) 5) สามารถวิเคราะห์ตนเองได้ว่าไม่รู้อะไร ใฝ่รู้ และแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ตลอดชีวิต (Be a life-long learner) 6) อดทน มุ่งมั่น และพากเพียรในการทำงาน (Be persistent and perseverance) 7) มีจินตนาการและคิดสร้างสรรค์ (Be imaginative and creative) 8) สามารถควบคุมอารมณ์ และมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ (Displays emotional stability and positive attitude towards their own career) 9) มีภาวะผู้นำในการทำงานและสามารถเป็นผู้นำทีมได้ (Equips with leadership skills and can be a team leader)

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกจากพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ในวันที่ 10 พฤษภาคม 2561 ได้ให้ความหมายของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกหมายความว่าความตามมาตรา 6 คือ พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง และพื้นที่อื่นใดที่อยู่ในภาคตะวันออกที่กำหนดเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาเป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยได้พิจารณาว่าพื้นที่ในสามจังหวัดนั้น ตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ของภูมิภาคอาเซียน โดยการพัฒนาในเขตพื้นที่นี้ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศเข้ามาประกอบอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมทั้งให้มีการวิจัย พัฒนา และการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนให้มีการถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญจากผู้ประกอบการ สถาบันการศึกษาหรือสถาบันวิจัยที่มีศักยภาพสูงเพื่อ

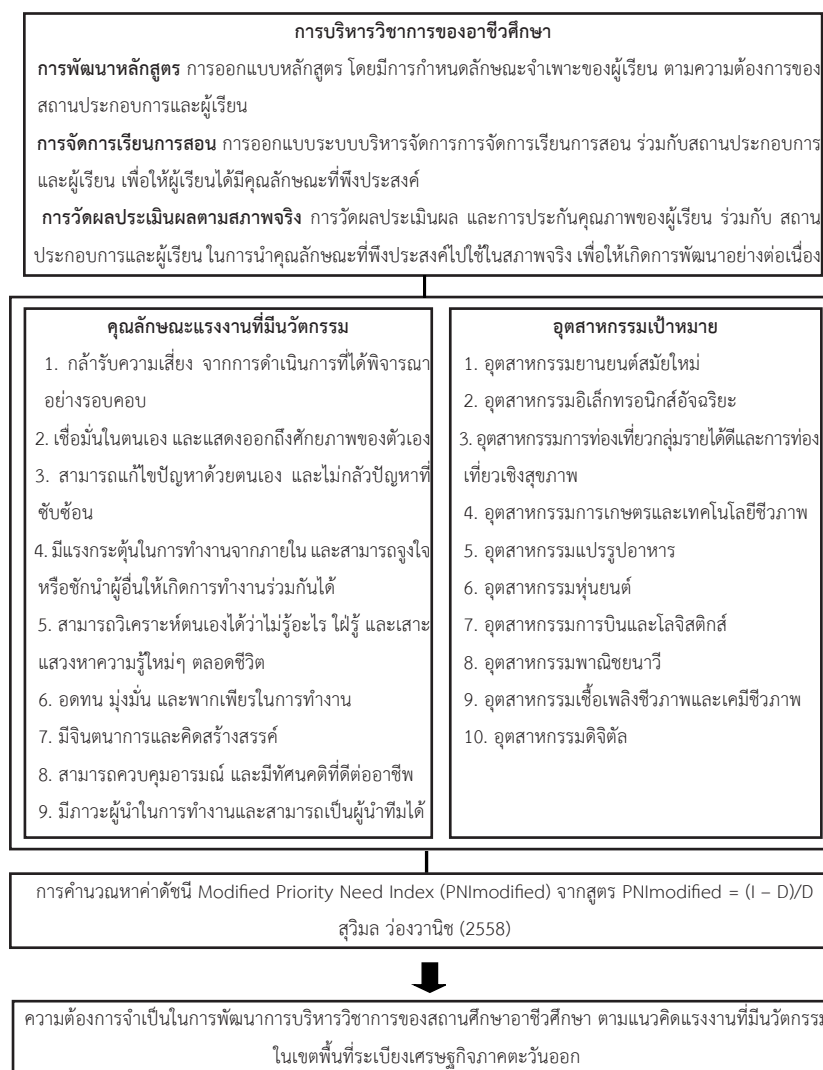
เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

จากการศึกษาแนวคิดการพัฒนาเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก และการประเมินแนวคิดโดยผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถสรุปแนวคิดการพัฒนาโดยใช้แนวคิดอุตสาหกรรมเป้าหมายได้ดังนี้ อุตสาหกรรมเป้าหมายหมายถึง อุตสาหกรรมที่ได้รับการประกาศไว้ในพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิในความเกี่ยวข้องกับการศึกษาอาชีวศึกษา ในจังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา ครอบคลุมอุตสาหกรรมใน 10 อุตสาหกรรมดังต่อไปนี้ 1. อุตสาหกรรม ยานยนต์สมัยใหม่ 2. อุตสาหกรรม อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ 3. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 4. อุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ 5. อุตสาหกรรมแปรรูป

อาหาร 6. อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ 7. อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ 8. อุตสาหกรรมพาณิชย์นาวี 9. อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ และ 10. อุตสาหกรรมดิจิทัล (พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2561)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น (Priority needs) โดยการศึกษาเอกสารจากแนวคิดของ สุวิมล ว่องวานิช (2558) โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) ด้วยการใช้เทคนิคหรือการคำนวณค่าดัชนี Modified Priority Need Index (PNI_{modified}) จากสูตร $PNI_{modified} = (I - D)/D$ เพื่อระบุความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการสถานศึกษาอาชีวศึกษาตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบบรรยายที่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และ 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายในการวิจัยคือ สถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ดำเนินการโดยรัฐและเอกชนในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก อันได้แก่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และ จังหวัดฉะเชิงเทรา รวมทั้งสิ้น 57 วิทยาลัย

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่าง โดยแยกประชากรออกเป็นกลุ่มประชากรย่อย ๆ หรือแบ่งเป็นชั้นภูมิก่อนตามอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยหน่วยประชากรในแต่ละชั้นภูมิจะมีลักษณะเหมือนกัน คือมีการเปิดสอนในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมาย นั้น ๆ และผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเลือกสุ่มอุตสาหกรรมละ 3 สถานศึกษา เป็นอย่างน้อย และในบางอุตสาหกรรมที่มีสถานศึกษาเปิดการเรียนการสอนไม่ถึง 3 สถานศึกษา ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลจากทุกสถานศึกษาที่เปิดการเรียนการสอน รวมกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาที่ใช้จำนวน 25 สถานศึกษา

ผู้ให้ข้อมูล แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ในแต่ละสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา 2) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 3) รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และ 4) หัวหน้าแผนกวิชาต่างๆ ตามอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมผู้ให้ข้อมูลจำนวน 132 คน โดยที่ผู้วิจัยพิจารณาเลือกแบบเจาะจงกับตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากิจการ และ หัวหน้าแผนกวิชา เนื่องจากแนวคิดในการพัฒนาคุณลักษณะ

แรงงานที่มีนวัตกรรมของผู้เรียนนั้น สามารถเกิดขึ้นได้จากกระบวนการทางวิชาการและกระบวนการของกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่เหมาะสมตามแต่ละอุตสาหกรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการสถานศึกษาอาชีวศึกษาตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยคำถาม 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด และตำแหน่ง ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการสถานศึกษาอาชีวศึกษาตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก จำนวน 27 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดค่าดัชนีความสอดคล้อง คือ IOC (Item Objective Congruence) ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ ซึ่งพิจารณาเลือกค่า IOC มากกว่า 0.5 ถือว่าข้อคำถามนั้นวัดได้สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552)

จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาฯ และหัวหน้าแผนกวิชา รวมทั้งสิ้น 30 คน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Co-efficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ผลการตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.993 และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเห็นชอบในการจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามพร้อมแนบหนังสือขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัย เพื่อประสานงานขอความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ โดยดำเนินการส่งทางไปรษณีย์ และดำเนินการส่งด้วยตนเอง จำนวน 132 ฉบับ จากนั้นรวบรวมแบบสอบถามภายหลังที่ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาผู้วิจัยทำการตรวจสอบความครบถ้วนของการตอบแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามที่มีการตอบอย่างสมบูรณ์จำนวน 104 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 78.79 ซึ่งถือว่าเป็นอัตราการตอบกลับที่อยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก (Berdie, Anderson, & Niebuhr, 1986)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่การแจกแจงความถี่และ ค่าร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิด

ตาราง 1

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก

การบริหารวิชาการ สถานศึกษาอาชีวศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล		
การพัฒนาหลักสูตร	3.69	0.63	มาก	4.46	0.51	มากที่สุด	0.208	1
1.1 กล้ารับความเสี่ยงจากการดำเนินการที่ได้พิจารณาอย่างรอบคอบ	3.57	0.76	มาก	4.28	0.69	มากที่สุด	0.199	5
1.2 เชื่อมั่นในตนเองและแสดงออกถึงศักยภาพของตัวเอง	3.85	0.70	มาก	4.50	0.62	มากที่สุด	0.168	8
1.3 สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและไม่กลัวปัญหาที่ซับซ้อน	3.57	0.83	มาก	4.54	0.61	มากที่สุด	0.271	1
1.4 มีแรงกระตุ้นในการทำงานจากภายใน และสามารถจูงใจหรือชักนำผู้อื่นให้เกิดการทำงานร่วมกันได้	3.69	0.79	มาก	4.40	0.70	มากที่สุด	0.192	7
1.5 สามารถวิเคราะห์ตนเองได้ว่าไม่รู้อะไร ใฝ่รู้ และแสวงหาความรู้ใหม่ๆตลอดชีวิต	3.53	0.85	มาก	4.38	0.70	มากที่สุด	0.240	2
1.6 อดทน มุ่งมั่น และพากเพียรในการทำงาน	3.85	0.93	มาก	4.61	0.64	มากที่สุด	0.197	6

แรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก ใช้การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยใช้วิธี Priority Needs Index (PNI_{modified}) สุวิมล ว่องวานิช (2558) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก จากค่าดัชนี PNI_{modified} แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก

1.7 มีจินตนาการและคิดสร้างสรรค์	3.65	0.80	มาก	4.43	0.62	มากที่สุด	0.213	3
1.8 สามารถควบคุมอารมณ์ และมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ	3.72	0.83	มาก	4.47	0.67	มากที่สุด	0.201	4
1.9 มีภาวะผู้นำในการทำงานและสามารถเป็นผู้นำทีมได้	3.77	0.86	มาก	4.52	0.67	มากที่สุด	0.199	5
การจัดการเรียนการสอน	3.77	0.64	มาก	4.52	0.50	มากที่สุด	0.198	2
1.1 กลัวรับความเสี่ยงจากการดำเนินการที่ได้พิจารณาอย่างรอบคอบ	3.75	0.80	มาก	4.47	0.59	มากที่สุด	0.192	7
1.2 เชื่อมั่นในตนเองและแสดงออกถึง	3.83	0.74	มาก	4.53	0.65	มากที่สุด	0.182	8
1.3 สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและไม่กลัวปัญหาที่ซับซ้อน	3.72	0.77	มาก	4.52	0.64	มากที่สุด	0.215	1
1.4 มีแรงกระตุ้นในการทำงานจากภายใน และสามารถจูงใจหรือชัก	3.70	0.77	มาก	4.45	0.68	มากที่สุด	0.202	4
1.5 สามารถวิเคราะห์ตนเองได้ว่าไม่รู้อะไร ใ้รู้ และเสาะแสวงหาความรู้ใหม่ๆตลอดชีวิต	3.75	0.83	มาก	4.53	0.62	มากที่สุด	0.208	2
1.6 อดทน มุ่งมั่น และพากเพียรในการทำงาน	3.85	0.91	มาก	4.60	0.56	มากที่สุด	0.194	6
1.7 มีจินตนาการและคิดสร้างสรรค์	3.78	0.80	มาก	4.56	0.59	มากที่สุด	0.206	3
1.8 สามารถควบคุมอารมณ์ และมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ	3.76	0.74	มาก	4.51	0.61	มากที่สุด	0.199	5
1.9 มีภาวะผู้นำในการทำงานและสามารถเป็นผู้นำทีมได้	3.81	0.72	มาก	4.50	0.67	มากที่สุด	0.181	9
การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง	3.78	0.67	มาก	4.52	0.51	มากที่สุด	0.195	3
1.1 กลัวรับความเสี่ยงจากการดำเนินการที่ได้พิจารณาอย่างรอบคอบ	3.64	0.75	มาก	4.46	0.67	มากที่สุด	0.225	1
1.2 เชื่อมั่นในตนเองและแสดงออกถึงศักยภาพของตัวเอง	3.77	0.78	มาก	4.49	0.62	มากที่สุด	0.190	6
1.3 สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและไม่กลัวปัญหาที่ซับซ้อน	3.76	0.76	มาก	4.56	0.62	มากที่สุด	0.212	2
1.4 มีแรงกระตุ้นในการทำงานจากภายใน และสามารถจูงใจหรือชักนำผู้อื่นให้เกิดการทำงานร่วมกันได้	3.73	0.77	มาก	4.47	0.65	มากที่สุด	0.198	5
1.5 สามารถวิเคราะห์ตนเองได้ว่าไม่รู้อะไร ใ้รู้ และเสาะแสวงหาความรู้ใหม่ๆตลอดชีวิต	3.73	0.86	มาก	4.49	0.64	มากที่สุด	0.203	4
1.6 อดทน มุ่งมั่น และพากเพียรในการทำงาน	3.82	0.82	มาก	4.60	0.57	มากที่สุด	0.204	3
1.7 มีจินตนาการและคิดสร้างสรรค์	3.77	0.85	มาก	4.49	0.59	มากที่สุด	0.190	6
1.8 สามารถควบคุมอารมณ์ และมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ	3.90	0.82	มาก	4.60	0.57	มากที่สุด	0.179	7
1.9 มีภาวะผู้นำในการทำงานและสามารถเป็นผู้นำทีมได้	3.91	0.81	มาก	4.57	0.62	มากที่สุด	0.168	8

รวม	3.62	0.79	มาก	4.50	0.62	มากที่สุด	0.201
-----	------	------	-----	------	------	-----------	-------

จากตารางที่ 1 พบว่าความต้องการจำเป็นของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก ด้านการพัฒนาหลักสูตรมีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.208$) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($PNI_{modified} = 0.198$) และด้านการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ($PNI_{modified} = 0.195$) ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ลำดับความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรม อันดับสูงสุดคือ สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและไม่กลัวปัญหาที่ซับซ้อน ($PNI_{modified} = 0.271$) และอันดับรองลงมาคือ สามารถวิเคราะห์ตนเองได้ว่าไม่รู้อะไร ใฝ่รู้ และแสวงหาความรู้ใหม่ๆตลอดชีวิต ($PNI_{modified} = 0.240$) 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน ลำดับความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรม เหมือนกับด้านการพัฒนาหลักสูตรอันดับสูงสุดได้แก่ สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและไม่กลัวปัญหาที่ซับซ้อน ($PNI_{modified} = 0.215$) และอันดับรองลงมาคือ สามารถวิเคราะห์ตนเองได้ว่าไม่รู้อะไร ใฝ่รู้ และแสวงหาความรู้ใหม่ๆตลอดชีวิต ($PNI_{modified} = 0.208$) และ 3) ด้านการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ลำดับความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรม อันดับสูงสุดคือ กล้ารับความเสี่ยงจากการดำเนินการที่ได้พิจารณาอย่างรอบคอบ ($PNI_{modified} = 0.225$) และอันดับรองลงมาคือ สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและไม่กลัวปัญหาที่ซับซ้อน ($PNI_{modified} = 0.212$)

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก มีประเด็นที่น่าสนใจได้ดังนี้

1. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจ

ภาคตะวันออก โดยภาพรวมจะเห็นได้ว่าในองค์ประกอบของการบริหารวิชาการทั้ง 3 องค์ประกอบ อันได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน และการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงนั้น ด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้าน การพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าหลักสูตร คือสิ่งสำคัญเป็นอันดับแรกของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในปัจจุบัน จากข้อมูลความนำข้างต้นที่ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้เกิดอุตสาหกรรมใหม่ๆ เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ อุตสาหกรรมการบินและ โลจิสติกส์ อุตสาหกรรมพาณิชยกรรม อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ และอุตสาหกรรมดิจิทัล ซึ่งอุตสาหกรรมเป้าหมายใหม่เหล่านี้ต้องการแรงงานที่มีนวัตกรรมและมีความรู้ชุดใหม่ที่เหมาะสม ดังนั้นหลักสูตรอาชีวศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบันอาจจะไม่เหมาะสมและไม่ตอบโจทย์อุตสาหกรรมเป้าหมายใหม่นั้นได้ จึงพิจารณาได้ว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งกับอาชีวศึกษาที่จะต้องเร่งพัฒนาและปรับร่างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสม โดยที่หลักสูตรที่เหมาะสมกับอุตสาหกรรมเป้าหมายนั้นจะต้องคำนึงถึงการพัฒนาคูณลักษณะการเป็นแรงงานที่มีนวัตกรรมด้วย ตามที่คณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา (2547) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักการทั่วไปของการพัฒนาหลักสูตรจะต้องจัดทำหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ และคำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงาน (Demand Driven) โดยคุณลักษณะของหลักสูตรที่ดีจะต้องมีความยืดหยุ่น หลากหลาย และสามารถปรับเปลี่ยนให้เร็วกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ กฤษมณฑ์ วัฒนารงค์ (2556) กล่าวถึงทฤษฎีการอาชีวศึกษาข้อที่ 15 ของ Charles Allen Prosser ว่าควรให้หลักสูตรและการสอนมีความสามารถปรับตัวเองและยืดหยุ่นได้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นได้เสมอ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของผู้ทำงานในสถานประกอบการหรือแหล่งทำงานต่าง ๆ เมื่อคุณสมบัติที่ต้องการเปลี่ยน

ไป หลักสูตรและการสอนก็ต้องเปลี่ยนไปด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ในการพัฒนาหลักสูตรของอาชีวศึกษาจะต้องเป็นหลักสูตรที่เกิดจากการผสมผสานความรู้วิทยาการและศาสตร์ต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้ใหม่และสามารถพัฒนาผู้เรียนให้สามารถสร้างสิ่งใหม่ได้ ดังที่เราจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันมีหลักสูตรที่เป็นลักษณะข้ามศาสตร์เพิ่มมากยิ่งขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ดีจะต้องเกิดจากการทำร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการหรือภาคอุตสาหกรรม ดังที่เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2553) กล่าวว่า iva ิควรเปิดโอกาสให้ตัวแทนสถานประกอบการในท้องถิ่นเข้ามาช่วยคิด ช่วยแนะนำเกี่ยวกับการเปิดสาขาวิชา หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน ซึ่งแนวทางนี้จะทำให้แผนการดำเนินงานมีความสอดคล้องกับความเป็นจริงและตรงกับความต้องการของนายจ้าง

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าคุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรมที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดและรองลงมาที่เหมือนกันของด้านการพัฒนาหลักสูตรและด้านการจัดการเรียนการสอน คือ คุณลักษณะความสามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและไม่กลัวปัญหาที่ซับซ้อน และความสามารถวิเคราะห์ตนเองได้ว่าไม่รู้อะไร ใ้รู้ และเสาะแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ตลอดชีวิต ตามลำดับ ซึ่งทั้งสองคุณลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างยิ่งกับการเป็นแรงงานที่มีนวัตกรรม เนื่องจากการที่โจทย์ในการปฏิบัติงานได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นโจทย์ที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การจะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ นวัตกรรมใหม่ ๆ ได้นั้น ไม่ใช่การปฏิบัติเพียงครั้งเดียวแต่จะต้องเกิดจากการกระทำซ้ำ ๆ ในโจทย์ที่เปลี่ยนไป เช่นเมื่อมีการสร้างหรือผลิตไปบางส่วนและพบเจอปัญหา ผู้เรียนจะต้องรู้สึกสนุกและชอบที่จะแก้ไขปัญหา จะต้องมีความรู้สึกระหายในการแก้ไขปัญหา ไม่ได้รู้สึกว่ปัญหาเป็นภาระหรือกลัวที่จะแก้ไขและไม่สามารถหาทางออกของปัญหาได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับที่ Reeve E.M. (2016) ได้กล่าวไว้ว่าการแก้ไขปัญหาเป็นหนึ่งในทักษะของศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญและผู้เรียนอาชีวศึกษาควรได้รับการส่งเสริมให้มีเนื่องจากเป็นหนึ่งในทักษะอันดับต้น ๆ ที่นายจ้างมีความต้องการให้แรงงานมีคุณลักษณะนี้

นอกจากนี้คุณลักษณะที่สามารถวิเคราะห์ตนเองได้ว่าไม่รู้อะไร ใ้รู้ และเสาะแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ตลอดชีวิต สอดคล้องกับยุคสมัยของความก้าวหน้าของเทคโนโลยีต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เรียนอาชีวศึกษา ยกตัวอย่างเช่นอุตสาหกรรมยานยนต์ จากเดิมที่ความรู้และทักษะการซ่อมแซมรถยนต์ที่ใช้พลังงานเชื้อเพลิงกำลังจะหมดไปแต่กลับแทนที่ด้วยเทคโนโลยีของรถยนต์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้า สิ่งนี้จึงทำให้เห็นว่าวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงไปต่างๆเป็นสิ่งที่เราที่จะทำให้ให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาจะต้องมีความอยากรู้อยากเห็น สงสัยใคร่รู้และอยากที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองไปอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ดังนั้นในการบริหารวิชาการทั้งการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของอาชีวศึกษาควรจะต้องมุ่งเน้นที่ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาในสองคุณลักษณะของแรงงานที่มีนวัตกรรมนี้ก่อน นอกจากนี้ในการพัฒนาคุณลักษณะนี้ให้เกิดขึ้น พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ เพียวร์ ยินดีสุข (2560) ได้กล่าวว่าครูสามารถพัฒนาคุณลักษณะนิสัยของผู้เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนแบบตรง คือ สอนมโนทัศน์ของลักษณะนิสัยนั้น ๆ โดยตรงและการสอนแบบบูรณาการ ไปกับการทำงาน หรือปฏิบัติการของผู้เรียน และ การอบรมป้มนิสัย คุณลักษณะไปตามสถานการณ์

ตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองนั้น Mills K. & Kim H. (2017) ได้มีเทคนิควิธีการสอนให้ผู้เรียนแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองโดยการที่ให้โจทย์หรือปัญหาให้ผู้เรียนแก้ไขและปล่อยให้ผู้เรียนได้ติดอยู่กับปัญหาเหล่านั้น จนสามารถหาทางแก้ไขได้ด้วยตนเองโดยครูจะเป็นเพียงผู้ที่ดูสถานการณ์อยู่ห่าง ๆ ตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสงสัยใคร่รู้ อยากที่จะเสาะแสวงหาความรู้ใหม่ตลอดชีวิตนั้น Robinson K. & Aronica L. อ้างถึงใน วิชา ปิตชามุข (2559) ว่า “เมื่อผู้เรียนเกิดความสงสัยใคร่รู้ เขาจะเรียนรู้เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง โดยเรียนรู้จากคนอื่นหรือจากแหล่งความรู้ที่สามารถเข้าถึงได้ การรู้วิธีนำทางความสงสัยใคร่รู้ของผู้เรียน นับเป็นพรสวรรค์ของครูทุกคนโดยอาศัยวิธีการส่งเสริมให้นักเรียนสำรวจ และตั้งคำถามเพื่อตัวพวกเขาเอง ครูควรช่วยตั้งคำถามมากกว่าบอกคำตอบและท้าทายผู้เรียนให้คิดลึกซึ้งกว่าเดิมโดยการมองให้ไกล

ขึ้น หากโรงเรียนสามารถสร้างผู้เรียนให้มีความรู้สึกสงสัยใคร่รู้ได้ตลอดชีวิต ก็นับว่าเป็นของขวัญพิเศษชิ้นหนึ่ง”

สรุปจากข้อค้นพบในการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรมในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกนั้น ควรจะต้องเริ่มจากการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนอาชีวศึกษามีคุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรม สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและไม่กลัวปัญหาที่ซับซ้อน และสามารถวิเคราะห์ตนเองได้ว่าไม่รู้อะไร ใฝ่รู้ และแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นลักษณะที่เด่นชัดของความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการของอาชีวศึกษาในปัจจุบัน นอกจากนี้ควรมีการพัฒนากระบวนการการวัดผลประเมินผลของคุณลักษณะเป็นการประเมินร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการในสภาพจริงของการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้นำคุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรมไปใช้ในสถานปฏิบัติงานจริง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรพิจารณาให้การสนับสนุนและส่งเสริมแนวทางเชิงรุกในการพัฒนาหลักสูตรของอาชีวศึกษาให้เป็นหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของกำลังคนเพื่อการพัฒนาของประเทศ

และอุตสาหกรรมเป้าหมายหรือที่เรียกว่าหลักสูตรที่เป็น Demand Driven ดังเช่นข้อมูลจากคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ที่ได้กล่าวไว้ถึงความต้องการจ้างงานใหม่ในเขตพื้นที่ EEC นั้นว่าอุตสาหกรรมที่มีความต้องการแรงงานมากเป็นลำดับที่ 1 คือ อุตสาหกรรมดิจิทัล และอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ และอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะเป็นลำดับที่ 2 และ 3 จากผลของการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรมในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรจึงควรตอบโจทย์ความต้องการในพื้นที่ เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรเปรียบเสมือนพื้นฐานสำคัญของการบริหารวิชาการต่อไปด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรมในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก จึงเสนอแนะให้มีการศึกษาต่อเนื่องว่าการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษาควรจะต้องมีกลยุทธ์เช่นใด เพื่อเป็นการเสริมสร้างการพัฒนาให้ผู้เรียนอาชีวศึกษานั้นมีคุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรมที่เหมาะสมกับการพัฒนาในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ซึ่งกำลังเป็นการพัฒนาใหม่ที่สำคัญของประเทศไทยต่อไปในอนาคต

Reference

- Act of Parliament of Eastern Economic Corridor Area. (2018) (in Thai)
- Bagley, R. O. (2014). *The 10 traits of great innovators*. Retrieved from <https://www.forbes.com/sites/rebeccabagley/2014/01/15/the-10-traits-of-great-innovators/#76dea10a4bf4>
- Berdie, D. R., Anderson, J. F., & Niebuhr, M. A. (1986). *Questionnaires: Design and use*. Metuchen, N.J.: Scarecrow Press.
- Chamorro-Premuzic, T. (2013). *The five characteristics of successful innovators [Online] 2013*. Retrieved from <https://hbr.org/2013/10/the-five-characteristics-of-successful-innovators>
- Charles, M. (2015). *6 Characteristics of innovative employees*. Retrieved from <https://www.careeraddict.com/6-characteristics-of-innovative-employees>
- Chell, E., & Athayde, R. (2009). The Identification and measurement of innovative characteristics of young people. Research Report. NESTA. Kingston University.
- Chinomona, N. (2017). *Traits and characteristics you need to develop as an innovator*. Retrieved from <http://harambee.co/?p=2292>
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper & Row
- Dachakupt, P., & Yindeesuk, P. (2017). *7C Skills of teacher 4.0*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Eastern Economic Corridor Committee. (n.d.). *EEC Labor roadmap*. Retrieved from <https://www.prachachat.net/economy/news-315063>
- Kanjanawasee, S. (n.d.). *Classical test theory*. Bangkok: Faculty of Education Chulalongkorn University. (in Thai)
- King, R. (2019). *Teaching innovation and problem solving*. Retrieved from <https://k12.thoughtfullearning.com/blogpost/teaching-innovation-and-problem-solving>
- Lindegaard, S. (2009). *9 Traits of successful innovators*. Retrieved from <http://thecreativeleadershipforum.com/creativity-matters-blog/2009/11/4/9-traits-of-successful-innovators-stefan-lindegaard-leadersh.html>
- Mills, K., & Kim, H. (2017). *Teaching problem solving: Let students get stuck and unstuck*. Retrieved from <https://www.brookings.edu/blog/education-plus-development/2017/10/31/teaching-problem-solving-let-students-get-stuck-and-unstuck/?fbclid=IwAR0HtdFw0w5ldvN69TPZSEgyidAxtOkZfaZYHYQJ2ZNNJGuatmgIMj5io>
- Mongkolwanich, J. (2018). *Administration of dual education system*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing Press. (in Thai)
- Narmthongdee, R. (2016). The Vocational Training Education and Potential Skills Development for Thai Workers in ASEAN. *Veridian E-Journal Silpakorn University*, 8(2), 669-681. (in Thai)
- Patterson, F., Kerrin, M., & Gatto-Roissand, G. (2017). Characteristics and Behaviors of Innovative People in Organizations, Literature Review. *Nesta policy and research unit*, 3-63.
- Pidchamook, W. (2016). *Creative schools*. Bangkok: Open Worlds Publishing House.
- Reeve, E. M. (2016). 21st Century Skills needed by students in technical and vocational education and training. *Asian international of social sciences*, 16(4), 62-74.

- Saengsuphan, K. (2018). *Education reform: big project to stop economic lost*. Retrieved from <https://www.salika.co/2018/01/26/eec-education-reform-economic/>
- Santillo, N. (2017). *19 Essential traits of innovative employee*. Retrieved from <https://blog.hubspot.com/agency/innovative-employee-qualities>[2017,September 15]
- Sikhabandit, S. (2018). *Thailand 4.0 policy: Opportunities threats and benefits of thailand in ASEAN Area*. Retrieved from https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/download/article/article_20180302145352.pdf[2019, September 20]
- Somudorn, M. (2017). *Quality development standard manual of vocational education*. Bangkok: Office of the Vocational Educational Commission. Ministry of Education. (in Thai)
- Thedieck, B., Lippitz, V., & Pfeifer, D. (2018). *The innovative employee: Traits, knowledge and company culture*. Retrieved from <https://innovationmanagement.se/2013/06/06/the-innovative-employee-traits-knowledge-and-company-culture/>
- Thonglert, P. (2015). *Concept of academic management*. Retrieved from <https://www.gotoknow.org/posts/590165> (in Thai)
- Whattananarong, K. (2012). *The importance and factors related to vocational education*. Retrieved from <https://www.thairath.co.th/content/237956> (in Thai)
- Williamson, B., & Payton, S. (2009). *Curriculum and teaching innovation transforming classroom practice and personalization. FutureLab Handbook*. Retrieved from <https://www.nfer.ac.uk/curriculum-and-teaching-innovation-transforming-classroom-practice-and-personalisation/>
- Wolfe, I. (2008). *Nine personality traits that shape innovation*. Retrieved from <https://www.successperformancesolutions.com/nine-personality-traits-that-shape-innovation/>
- Wongwanit, S. (2016). *Needs assessment research*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing Press. (in Thai)

